

Statenstuk 710a

**Ontgrondingennota Drenthe en herziening
Verordening op de ontgrondingen in de provincie
Drenthe**

Advies: ter behandeling in de Statencommissie Milieu, Water en Groen op
11 september 2000

B-stuk

Behandeld door de heer J.C. Janssen, telefoonnummer (0592) 365426
Portefeuillehouder: mevrouw A. Edelenbosch

Inleiding

In de vergadering van de Statencommissie Milieu, Water en Groen van 11 oktober 1999 is het statenstuk 710 over de Ontgrondingennota etc. aan de orde geweest. De commissie adviseerde het voorstel nog niet aan u voor te leggen in verband met een niet-afgeronde discussie over het beleid rond de beton- en metselzandwinning. Na het beschikbaar komen van onderzoeksresultaten zou de beleidsrichting beter kunnen worden bepaald. Wij hebben het advies overgenomen. De eerste resultaten van een onderzoek naar geschikte zandvoorkomens zijn nu bekend. In grote lijnen kan hierover iets worden gezegd in de beleidsnota. De statencommissie zullen wij voorstellen, los van de nota, meer in detail te overleggen over de verdere gang van zaken.

Advies

Vaststellen van de Ontgrondingennota Drenthe en de Verordening op de ontgrondingen in de provincie Drenthe, overeenkomstig de ontwerpen behorend bij statenstuk 710, met inachtneming van de wijzigingen die zijn opgenomen in de bijlage die bij het nu voorliggende advies behoort en waarin als beleidsrichting voor de beton- en metselzandwinning is opgenomen dat de provincie zich (naast de aandacht voor de langere termijn) voorshands zal richten op een beperkte uitbreiding van een of meer bestaande winplaatsen.

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

Inzicht bieden in de Drentse ontgrondingenpraktijk. Duidelijk maken hoe de provincie tegen ontgrondingen aankijkt. Inbedden van concrete beslissingen in een algemener kader. Werken met een regeling die meer op de huidige praktijk is afgestemd.

Argumenten

- Een specifiek op de ontgrondingen toegesneden algemeen beleidskader biedt meer houvast voor concrete beslissingen*

Het ontgrondingenbeleid heeft tot dusver vooral op ad-hocbasis gestalte gekregen. Een algemener kader in de vorm van een beleidsnota bevordert consistentie van beleid en biedt ook naar buiten toe meer duidelijkheid.
- Maatschappelijke veranderingen vergen aanpassing van de regels*

De laatste puur inhoudelijke aanpassing van de Ontgrondingenverordening dateert van 1974. Sindsdien is er in het maatschappelijk veld nogal wat veranderd. De wetgeving rond de ruimtelijke ordening en het milieu heeft aan betekenis gewonnen. Er is een bestuurlijke schaalvergroting gerealiseerd. Op sommige punten past terugtrekking van de provincie.
- Verder uitstel met het oog op nadere concretisering kan leiden tot verwarring*

De nota in de huidige vorm geeft het algemene kader aan voor de concrete beslissingen. Verdere detaillering voor beton- en metselzandwinning in de vorm van eventuele nieuwe locaties vereist een nieuwe inspraakronde. Naar alle waarschijnlijkheid volgen dan veel negatieve inspraakreacties. Insprekers zullen zich, ondanks zorgvuldige behandeling, met een kluitje in het riet gestuurd voelen. Ondanks verdere detaillering zal de nota immers geen besluiten met rechtsgevolgen bevatten.

Uitvoering

Tijdsplanning

N.v.t.

Financiën

N.v.t.

Monitoring en evaluatie

Jaarverslag bij de provinciale rekening.

Extern betrokkenen

Een veelheid van instanties en bedrijven.

Communicatie

Tot dusver:

- overleg met extern betrokkenen over de hoofdlijnen;
- idem over het ontwerp voor de algemene inspraak;
- gelegenheid tot inspraak overeenkomstig de provinciale Inspraakverordening.

Na besluitvorming:

- openbare kennisgeving;
- toezending aan de extern betrokkenen;
- publicatie van de verordening in het Provinciaal blad;
- persbericht.

Bijlagen

1. Overzicht van wijzigingen ten opzichte van statenstuk 710.

Ter inzage in de leeskamer

1. De hoofdlijnennotitie die gebruikt is voor het vooroverleg.
2. De schriftelijke reacties op de hoofdlijnennotitie.
3. De begeleidende brieven van gedeputeerde staten, waarbij de ontwerpnota (inclusief de ontwerpverordening) aan belanghebbenden is toegezonden, voorzover daarin is ingegaan op opmerkingen die tijdens het vooroverleg zijn gemaakt.
4. De zienswijzen die naar voren zijn gebracht naar aanleiding van de ter inzage gelegde ontwerpen.

Assen, 7 augustus 2000

Kenmerk: 29/6.2/2000004988

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter

H. Rappa-Velt, griffier

Overzicht van wijzigingen ten opzichte van statenstuk 710

A. Wijzigingen in de ontwerp-Ontgrondingnota

1. Pagina 6

De laatste zin van de tweede alinea (luidende: "Hoewel herziening op dit moment minder opportuun is zal de provincie het voorbereidend onderzoek op korte termijn ter hand nemen.") wordt geschrapt.

2. Pagina's 29 en 30

De tekst van de paragrafen 7.3 tot en met 7.5 wordt vervangen door de volgende tekst:

"7.3 Implementatieplan alternatieven winning beton- en metselzand

In het bestuurlijk overleg tussen de provincies en de rijksoverheid, waarin is afgesproken voors hands uit te gaan van een totale landelijke behoefte die 20% lager ligt dan de ramingen, is ook aangegeven op welke wijze toch in de totale behoefte zou kunnen worden voorzien. Overeengekomen is het bestaande beleid aan te scherpen. Dit betekent meer hergebruik, het toepassen van fijner zand, het winnen van beton- en metselzand uit de Noordzee en zoveel mogelijk winning uit zogenaamde "secundaire ontgrondingen" (werk met werk maken). Getracht zou worden te komen tot het opstellen, in overleg met het bedrijfsleven, van een breed gedragen Implementatieplan met alternatieven voor de primaire winning van beton- en metselzand uit locaties binnen de kustlijn. Inmiddels is met de opstelling van het Implementatieplan (voluit Implementatieplan alternatieven winning beton- en metselzand genoemd) een begin gemaakt onder verantwoordelijkheid van een stuurgroep waarin het bedrijfsleven, de rijksoverheid en de provincies zijn vertegenwoordigd. De bestuurlijke insteek is daarbij vanuit het algemeen maatschappelijk belang een veranderingstraject te bewerkstelligen. De bedoeling is dat de eerste resultaten (inventarisatie en verkenningen) reeds een rol kunnen spelen bij de vaststelling van deel 1 (het beleidsvoornemen) van het tweede Structuurschema oppervlaktedelfstoffen. De stuurgroep heeft besloten het Implementatieplanproces in verschillende fasen op te splitsen en heeft het resultaat van de eerste fase, een studierapport dat een inventarisatie en verkenningen bevat, inmiddels vastgesteld. Er is nog geen duidelijkheid over voldoende inzet vanuit de alternatieve bronnen. Ook is vooralsnog geen overeenstemming bereikt over de vraag of een bijdrage uit het Nederlandse deel van de Noordzee mag worden geraamd. De resultaten van de eerste fase zullen een rol spelen in het verdere overleg met de staatssecretaris van verkeer en waterstaat over de taakstellingen.

7.4 Recente ontwikkeling

Van 1991 tot en met 1994 was voor de vier reguliere winplaatsen gezamenlijk sprake van een duidelijke groei. Daarna ging de productie wat op en neer, met een kleine uitschieter in 1997. In de jaren 1998 en 1999 was sprake van een daling, waarmee het laagste niveau in de periode 1994 tot en met 1999 werd bereikt (zie grafiek bijlage 6). Of deze daling te maken heeft met een (tijdelijke) daling van de behoefte, met andere aanbieders op de markt, of met beide, is niet duidelijk. Er is altijd sprake van (rijks- en provincie)grensoverschrijdend zandtransport. Tot dusver bestond echter de indruk dat er een redelijk evenwicht aanwezig is tussen de im- en exportstromen, althans voor wat de relevante zandsoorten voor de provinciale behoefte betreft. Aan deze situatie lijkt nu een eind gekomen te zijn. Het ziet ernaar uit dat zowel in de provincie Groningen als in de Bondsrepubliek Duitsland, ter hoogte van de grens met Groningen en Drenthe, een productietoename aan de gang is met gevolgen voor de im- en exportstromen. De afzetruimte voor de huidige Drentse bedrijven lijkt te verminderen. Wellicht is hier sprake van een tijdelijk verschijnsel. In overleg met het bedrijfsleven zal de provincie trachten hier meer duidelijkheid in te verkrijgen, met het oog op eventuele beleidsmatige gevolgen. De winners van beton- en metselzand hebben de bereidheid uitgesproken hieraan mee te werken door meer inzicht te geven in de verschillende zandstromen.

7.5 Hoe nu verder?

In het POP is opgemerkt dat voortzetting van het huidige beleid betekent dat de beton- en metselzandwinning zich zal concentreren in de winplaatsen te Gasselte en te Ellertshaar, beide binnen de ecologische hoofdstructuur. Deze uitspraak is gebaseerd op de gedachte dat de winplaats te Tynaarlo het eerst zal zijn uitgeput. Ook is het zeer twijfelachtig of bij het scheppen van nieuwe mogelijkheden voor ophoogzandwinning in de regio Emmen, na uitputting van de winplaats te Emmerschans, daar nog langer een substantiële hoeveelheid beton- en metselzand beschikbaar komt. In principe en puur getalsmatig kunnen de winplaatsen te Gasselte en Ellertshaar voorlopig in voldoende mate voorzien in de Drentse behoefte. De markt bepaalt echter welke winplaatsen waar en wanneer leveren. Daarmee is het mede van de markt afhankelijk hoe lang vanuit de vier reguliere winplaatsen nog geleverd kan worden. Gelet op de recente ontwikkelingen zou dat langer kunnen duren dan eerder was voorzien. De landelijke discussies over het Implementatieplan, de vraag of de provincie door moet blijven gaan met het accepteren van een productie die in feite de landelijke taakstelling overschrijdt en de marktverhoudingen nopen tot een terughoudend beleid. Zolang over een aantal feitelijke omstandigheden nog niet meer duidelijkheid bestaat, is het maatschappelijk niet aanvaardbaar en in feite ook niet mogelijk op korte termijn vergunning te verlenen voor een nieuwe omvangrijke winplaats. De uitspraak in het POP over de herziening van het onderdeel Industriezandwinning blijft overigens geheel overeind, omdat voor de voorziening op de langere termijn in de behoefte aan beton- en metselzand toch beslissingen binnen de plantermijn van het POP nodig zullen zijn. Uit het onderzoek als bedoeld in paragraaf 7.1 moet duidelijk worden waar in de toekomst de winning van beton- en metselzand nog kan worden vergund. Onderzoeksresultaten dienen ook de grondslag te vormen voor concrete beslissingen over de bestaande winplaatsen. De afwegingscriteria van het Structuurschema groene ruimte worden bij deze beslissingen betrokken. De provincie zal uiteindelijk tot een totale afweging van de verschillende mogelijkheden komen. Dit gebeurt niet binnen het traject van de totstandkoming van deze beleidsnota. Deze nota bevat vooral algemene uitgangspunten voor het totale ontgrondingenbeleid, die richtinggevend zijn voor de nog te nemen concrete besluiten.

De eerste resultaten van het in paragraaf 7.1 bedoelde onderzoek maken duidelijk dat er geologisch gezien ook buiten de bestaande winplaatsen kansrijke mogelijkheden zijn voor de winning van beton- en metselzand. Het grove zand bevindt zich echter niet zo dicht aan de oppervlakte als in de bestaande winplaatsen. Het zal door de afwegingsprocedures met de daarbijbehorende onderzoeken en de eventuele afzet van afdekkende pakketten nog geruime tijd duren voordat de winning van zand voor de voorziening op de langere termijn feitelijk kan starten. Met het oog op de voortdurende zorg van de provincie voor de zandvoorziening zal zij zich daarom, naast het zoeken naar nieuwe winmogelijkheden voor de langere termijn en het voorbereiden van de daarover te nemen beslissingen, voorshands richten op een beperkte uitbreiding van een of meer bestaande winplaatsen."

4. Pagina 34

In paragraaf 8.5 wordt na de woorden "hydrologische en ecologische effecten" op de tiende regel de volgende zin toegevoegd:

"Ook kan er aanleiding zijn tot het laten uitvoeren van een archeologisch onderzoek. Het provinciale beleid op dit punt zal mede worden afgestemd op de wijze waarop het Verdrag van Malta in de Nederlandse wetgeving wordt vertaald."

4. Pagina 35

De derde zin van paragraaf 8.8 en de eerste woorden van de vierde zin (luidende: "De bevoegdheid tot het opleggen van een heffing wordt uitgebreid, waarschijnlijk met ingang van 1 januari 2000. De heffing kan dan") worden vervangen door:

"De bevoegdheid tot het opleggen van een heffing is met ingang van 1 januari 2000 uitgebreid. De heffing kan nu".

5. Pagina 35

In de elfde regel van paragraaf 8.8 wordt tussen de woorden "Nu is deze termijn geschrapt" en "De Ontgrondingenwet" een nieuwe zin tussengevoegd, waarvan de tekst als volgt luidt:

"De provincie heeft inmiddels gebruikgemaakt van de bevoegdheid tot uitbreiding van de heffingsdoelen."

6. Bijlage 6 van de ontwerpnota

De twee grafieken over de periode 1989 tot en met 1998 worden vervangen door de twee bijgevoegde nieuwe grafieken over de periode 1990 tot en met 1999.

De nieuwe grafiek van de beton- en metselzandproductie is gebaseerd op, in overleg met het bedrijfsleven, verbeterde productiecijfers sinds 1994.

Waar in de tekst van de nota de periode 1989 tot en met 1998 wordt genoemd, wordt deze vervangen door de periode 1990 tot en met 1999 (op pagina 21/22, aan het begin en het eind van de eerste alinea onder het kopje *Ophoogzand* en op pagina 28 aan het begin en het eind van de tweede alinea). In samenhang hiermee wordt het getal 19, op pagina 21, derde regel van onderen, vervangen door 20.

B. Aanvulling op de reactie van gedeputeerde staten (zie bijlage bij statenstuk 710) op de naar voren gebrachte zienswijzen

Pagina 2

Aan de laatste reactie op deze pagina wordt de volgende zin toegevoegd:

"Wel heeft dit college de bereidheid uitgesproken te bezien in hoeverre de uitbreidingsplannen planologisch inpasbaar zijn om tot een definitieve afronding van de winplaats te komen."

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 20 september 1999, kenmerk 36/6.7/1999008566, en van 7 augustus 2000, kenmerk 29/6.2/2000004988;

gelet op de Ontgrondingenwet en de Provinciewet [PD15];

BESLUITEN:

- I. vast te stellen de Ontgrondingennota Drenthe zoals deze in ontwerp is gevoegd bij het voorstel van 20 september 1999, met inachtneming van de wijzigingen overeenkomstig het voorstel van 7 augustus 2000.
- II. vast te stellen de Verordening op de ontgrondingen in de provincie Drenthe, waarvan de tekst luidt overeenkomstig bijlage 1 van de onder I genoemde nota.

Assen, 4 oktober 2000

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter